

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност			Разред: 5.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Развијање језичке, читалачке и књижевне културе ученика кроз овладавање основним знањима из српског језика и књижевности, оспособљавање за правилно и јасно усмено и писмено изражавање, читање и разумевање књижевних и некњижевних текстова, као и подстицање интересовања за читање и стваралачко изражавање.			Годишњи фонд часова: 180
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
КЊИЖЕВНОСТ	- разликује књижевни и некњижевни текст; - чита са разумевањем и опише својдоживљајразличитих врста књижевних дела; - различитих врста књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталихтипова текстова; - уме да одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); - разликујепојам песника и појам лирског субјекта; - разликује облике казивања; - увиђазвучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - уме да одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; - у стању је да процени	- Појам књижевности и улога књижевног дела - Књижевни родови: лирика, епика и драма - Народна књижевност: народне песме, приче, бајке, басне - Ауторска (уметничка) књижевност - Лирска песма: основне одлике (тема, мотиви, осећања) - Епска песма и приповетка: радња, ликови, време и место радње - Басна као књижевна врста (поука, алегорија) - Бајка и фантастични елементи у књижевности - Драмски текст: дијалог, чин, сцена	Начини остваривања: - Читање и анализа књижевних текстова (усмено и писмено) - Разговор и дискусија о теми, мотиву, поруци и ликовима - Рад на лектирама – усмено и писмено излагање утисака - Причање прича и приповедака у првом лицу (креативно писање) - Литерарни задаци: писање кратких састава, песама, описивање ликова - Коришћење сликовних материјала или аудиозаписа као подстицај за разумевање текста

	основни тон певања или приповедања (шалив, ведар, тужан и сл.); - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - уме да одреди тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно-последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; - уме да наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција. - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - анализира елементе композиције епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; разликује појам приповедача у односу на писца; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и	- Књижевни лик – спољашње и унутрашње особине - Тема, мотив и порука књижевног дела - Изражајно читање и разумевање текста - Разговор о прочитаном тексту - Лектира (обрада и тумачење одабраних дела)	
--	--	--	--

	драмски текст. • разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; • илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; • упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности • стих);		
ЈЕЗИК	Граматика • разликује променљиве речи од непроменљивих; • разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; • разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); • разликује основне функције и значења падежа; • употребљава падежне облике у складу са нормом; • употребљава глаголске облике у складу са нормом; • разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима). Правопис	• Српски језик као средство комуникације • Језик и говор • Гласови српског језика (самогласници и сугласници) • Слог и акценат (основни појмови) • Речи и њихово значење • Врсте речи: ○ именице (род, број) ○ придеви (описни, присвојни) ○ заменице (личне) ○ глаголи (лице, број, време – садашње, прошло, будуће) • Основни појмови о реченици • Реченични чланови: субјекат и предикат	• Вежбе препознавања врста речи и њихових особина • Практичне вежбе са падежима и реченицама • Рад са речником, синонимима, антонимима и значењем речи • Игре и активности за усвајање граматичких правила (на пример: правописне табле, „попуњавање реченица“) • Анализа реченице и распознавање службе речи • Употреба граматичких јединица у писменим и усменим задацима

	• доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова; • користи правопис (школско издање); Ортоепија • правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице; • говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; • течкористи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; • издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); • саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; • проналази експлицитно и имлицитно садржане	• Облици и значења речи • Основе правописа у вези са језичким појмовима • Језичке вежбе (усмене и писмене) • Појам граматике и њена улога у учењу језика • Врсте речи: • именице (род, број, падеж – 7 падежа и њихова употреба) • придеви (описни, присвојни, степеновање) • заменице (личне, показне, питајне, односне) • глаголи (лице, број, време – садашње, прошло, будуће; начин – свршени и несвршени) • прилози (места, времена, начина) • **предлози, везници, узвици, чланови и сл.) као службе речи • Реченица и њени делови • субјекат и предикат • допуна, одредба, предложна одредба • врсте реченица по значењу (изјавне, питајне,	
--	---	--	--

	информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; напамет говори одабране књижевне текстове или одломке; напамет говори одабране књижевне текстове или одломке но и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове	заповедне, узвичне) • Правопис: велика и мала слова, интерпункција, спајање и раздвајање речи • Вежбе у препознавању и коришћењу граматичких јединица • Основе анализа реченице и текстуална граматика	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	• користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; • издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); • саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; • проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; напамет говори одабране	• Поштовање језичких норми у говору и писању • Правопис и интерпункција: велика и мала слова, тачка, зарез, упитник, узвичник • Писмено изражавање: правилно и читко писање речи и реченица • Усмено изражавање: јасно, разумљиво и пристојно представљање мисли • Стилска једноставност и избегавање грубих, вулгарних или неприкладних речи • Основна правила за састав:	• Читање и препричавање текста са пажњом на правилно изражавање • Корекција писања у групи и индивидуално (исправљање грешака) • Вежбе правилног интерпункцијског и правописног писања • Усмени задаци са нагласком на јасноћу и културно изражавање • Стварање кратких писаних и усмених радова у складу са језичким нормама • Игре и активности које подстичу употребу богатог речника и избегавање вулгаризама

	књижевне текстове или одломке; напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.	увод, разрада, закључак • Вежбе за исправљање језичких грешака и неразумљивих реченица • Разумевање и примена речи у различитим комуникативним ситуацијама	
Праћење и вредновање	Књижевност Праћење: • Усмено препричавање прочитаног текста • Разговор о теми, мотиву, поруци и ликовима • Активно учешће у дискусији у разреду • Рад на лектирама – белешке и закључци Вредновање: • Усмени и писмени одговори (тестови, мини-састави) • Кратки састави и креативни задаци (песме, приповетке) • Пројекти или групни радови на обради текста • Похвале за разумевање поруке и стваралачко изражавање Језик / Граматика Праћење: • Контролна питања о врстама речи, падежима, реченицама • Вежбе у књизи и радним листовима		

	- Усмени задаци за препознавање и правилну употребу граматичких јединица Вредновање: - Кратки тестови и писмени задаци - Рад на задацима који показују правилно коришћење падежа, времена и службе речи - Праћење напретка кроз дневник и бележнице - Бодовање активности на часу (групни и индивидуални рад) Језичка култура Праћење: - Посматрање уредности и правилности писања - Усмени задаци са пажњом на јасноћу и културно изражавање - Анализа текста и исправљање језичких грешака - Праћење усвајања правилне интерпункције и правописа Вредновање: - Оцењивање писаних радова на основу јасноће и правилности - Усмени задаци и презентације - Контроле правописа и интерпункције - Похвале и евиденција напретка кроз наставу
Начин прилагођавања	Различит ниво знања ученика - Прилагођавање задатака по сложености (лакши задаци за ученике са тешкоћама, сложенији за напредне) - Рад у групама, паровима или индивидуално - Додавање додатних визуелних или аудио материјала за боље разумевање 2□ Ученици са тешкоћама у читању и писању - Кратки и једноставни текстови за читање - Вођено писање (подсетници, шаблони за састав) - Усмерено читање са разумевањем (питања након сваке реченице) - Писање у радним свескама са нагласком на уредност и линије 3□ Ученици који брзо савладавају градиво - Додатни креативни задаци (писање приповедака, песама, мини-прича) - Истраживачки задаци и пројекти - Разматрање стилских фигура и сложенијих текстова 4□ Различити стилови учења - Усмени рад: причање, дискусија, драматизација текста - Визуелни: сликовни материјали, мапе мисли, дијаграми - Практични: писање, уређивање текста, граматичке вежбе - Аудио: слушање прича, песама, драмских текстова 5□ Континуирана подршка - Контролисано праћење напретка и редовна похвала - Додатна објашњења и појашњења за сложеније појмове

	• Рад на самопоуздању ученика кроз позитивно вредновање и охрабрење
--	---

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик			РАЗРЕД: 5
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			Годишњи фонд часова: 72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; Поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; размени једноставније информације личне природе; у неколико везаних израза саопшти информације о себи и другима.	The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи. The Past Simple Tense глагола to be и осталих глагола (правилних и неправилних). Питања са Who/What/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима. Употреба и изостављање чланова при ближем одређивању лица, у фиксним изразима, са основним географским појмовима.	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима.
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	разуме једноставнији опис који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; опише и упоређи жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства	The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости. The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости. Поређење придева по једнакости as...as, not so/as...as, ca less и the least. Придеви са наставцима –ed и –ing. Творба и употреба прилога за начин. Употреба одређеног члана уз суперлатив прилога.	Слушање и читање текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење бића, предмета, појава и места.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: V
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	ОСНОВНИ НИВО - препознаје везу између природе и друштва тј. појам географије - именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике. - препознаје основне природне и друштвене појмове, препознаје поделу географије, везе географије са другим наукама СРЕДЊИ НИВО - препознаје и објашњава слике Јована Цвијића и др. истраживача. - описује природне и друштвене појмове, поделу географије, везе географије са другим наукама НАПРЕДНИ НИВО - доноси закључке о везама природе и друштва - објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање географске везе и законитости између природе и друштва	Шта је географија Шта је географија-ИТ	- упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
Праћење и вредновање	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају часова Домаћи задатак Писана провера		
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)		

р.б. наст. теме	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ - НИВОИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази	– истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију	Коришћење ИКТ решења јер се могу превазићи материјална, просторна и друга ограничења. Током рада ученици би требало да користе лабораторијски прибор (пинцете, капаљке, лабораторијске чаше, сахатно стакло и сл.) Табеларно и графичко приказивање резултата, саобавезним извођењем закључака. Групни начин рада, рад у пару и индивидуализована настава. Ови начини организације наставе помажу ученицима да науче	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за

	током развића; пубертет и полна зрелост.	живих бића; – корис ти доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	како се учи, да напредују у учењу сопственим темпом, да развијају унутрашњу мотивацију (потребу за сазнавањем) и иницијативу, да развијају вештину комуникације, аргументовани дијалог, толерантно понашање и солидарност.	боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
--	--	--	---	---

2.	Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота. Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.	– истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; – једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље; – корис	Користе се активни начини учења, као што је комбинација програмиране наставе и проблемске наставе (на часу ученици, користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) или учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације, дивергентног мишљења, које отвара нове идеје и могућа решења проблема).	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик – ученик, оспособљавање ученика за

		ти доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;		самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
3.	Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне	– прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте,	Коришћење ИКТ решења јер се могу превазићи материјална, просторна и друга ограничења.	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на

	врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.	табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; – разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; – поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; – користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	Током рада ученици би требало да користе лабораторијски прибор (пинцете, капаљке, лабораторијске чаше, сахатно стакло и сл.) Табеларно и графичко приказивање резултата, саобавезним извођењем закључака.	часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик – ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања,
--	--	--	---	---

		– истра жује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;		активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
--	--	--	--	--

4.	Жива бића из непосредног окружења. Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).	– дове де у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; – напра ви разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – пред лаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; – илуст рује примерима деловање људи на животну средину и	Групни начин рада, рад у пару и индивидуализована настава. Ови начини организације наставе помажу ученицима да науче како се учи, да напредују у учењу сопственим темпом, да развијају унутрашњу мотивацију (потребу за сазнавањем) и иницијативу, да развијају вештину комуникације, аргументовани дијалог, толерантно понашање и солидарност.	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик – ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање
----	---	--	--	--

		процењује последице таквих дејстава; – корис ти доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – истра жује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;		информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји. Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на
--	--	--	--	--

			Користе се активни начини учења, као што је комбинација програмиране наставе и проблемске наставе (на часу ученици, користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) или учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације, дивергентног мишљења, које отвара нове идеје и могућа решења проблема).	часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања,
--	--	--	---	--

5.	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	-идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;		активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
----	---	---	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА			Разред: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			Годишњи фонд часова: 144
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну	Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0 . Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+r, 0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и	У остваривању програмских садржаја полази се од обнављања садржаја усвојених у разредној настави: својстава скупова N и N_0 (претходник, следбеник, придруживање бројева тачкама на бројевној правој, рачунске операције,

	линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; – разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; – одреди и примени НЗС и НЗД; – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке, – правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу.	садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама, са 4 и 25, са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС	једначине и неједначине). Формира се појам скупа, бројевног израза, израза са променљивом и Веновог дијаграма. Кроз примере уводе се симболи, знакови, речи сваки, неки, или, и, не, следи и примењују се у скуповним операцијама. Подсетити се дељења у скупу N без остатка и дељења с остатком релацијом $a=bq+r$ где је a дељеник, b делилац, q количник, а r остатак $0 \leq r < b$. Увести појам дељивости, чиниоца и садржаоца природног броја, правила дељивости појам простог и сложеног броја, растављање бројева на просте чиниоце и одређивање НЗД и НЗС.
--	--	--	---

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	– анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом; – правилно користи геометријски прибор	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.	У остваривању програмских садржаја полази се од понављања, допуњавања и сређивања раније стечених знања о важнијим геометријским фигурама, схватајући их као објекте који настају у процесу опажања модела реалног света, а такође и путем њиховог представљања геометријским сликама, у 5. разреду бројевна права ће се даље попуњавати бројевима, што ће касније водити њеном поимању као скупу тачака, а преко тога и поимању других геометријских објеката на тај начин. При томе се под појмовима "круг" и "многоугао" подразумевају делови равни које чине граничне линије с њиховим унутрашњим областима
УГАО	– идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;	Угао (појам, елементи, обележавање). Централни угао; кружни лук и тетива, једнакост углова. Преношење углова, Надовезивање углова	Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области. Увести означавање углова малим словима грчког алфабета. Једнаке углове

	– нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дати угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски конструктивно; – реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова).	Врсте углова (опружен, прав, оштар, туп, пун угао). конструктивно упоређивање углова. Мерење углова (јединице: степен, минут, секунд; угломер). Сабирање и одузимање углова. Појам комплементних и суплементних углова. Суседни, упоредни и унакрсни углови. Паралелне праве са трансверзалом и углови које оне чине. Угао између две праве; нормалне праве Углови са паралелним крацима. Транслација и углови	увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово надовезати конструктивно преношење углова и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова. Развити код ученика вештину мерења и цртања угла угломером. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта је растојање тачке од праве, а шта растојање између две паралелне праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао. Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки и односе углова са паралелним крацима Извести једнакост наспрамних страница и углова паралелограма.
--	---	--	--

РАЗЛОМЦИ	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други запис; – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја; – заокружи број и процени грешку заокруживања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; – реши једноставан проблема из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева;	Појам разломка облика a/b ($a, b \in N$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоредивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера).	Увести појмове правог и неправог разломка и мешовитог броја, претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто Геометријску интерпретацију разломака уводимо помоћу бројевне полуправе коју користимо за упоређивање разломака. Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже или поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са налажењем НЗД бројиоца и имениоца. Примере који се користе за упоређивање треба илустровати помоћу кружних исечака или фигура у квадратној мрежи и на тај начин повезати овај део теме са темама из геометрије (нпр. угао и мерење угла). Увођење децималног записа повезати са мерењем дужине, масе и запремине течности, примерима из свакодневног живота. Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац. Множење разломака илустровати у квадратној мрежи. Пре дељења разломака увести појам реципрочне вредности. Увести појам двојног разломка и објаснити га као дељење два разломка. Реализацију свих садржаја ове теме
-----------------	--	--	--

	– сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и, по потреби, користи калкулатор или расположиви софтвер.		повезати са решавањем практичних проблема, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Обрадити и разне проблеме из свакодневног живота нпр. планирање кућног буџета којим се ствара основа за развој финансијске писмености, а има и своју васпитну улогу. Ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота (попусти, поскупљења, подела новца у одређеној размери, израчунавање просечне оцене, висине или примена аритметичке средине у спорту). вежбати на конкретним примерима
ОСНА СИМЕТРИЈА	– идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; – симетрично преслика тачку, дужи једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи и симетралу угла и примењује њихова својства; – конструише праву која је нормална на дату праву или је	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.	-примери се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осама симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити прибор. Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно. Ученике научити да користећи прибор, конструишу симетралу

	паралелна датој правој.		дужи и угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима
Праћење и вредновање	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик – ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, најчешће се користе тестови знања. Формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада.		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања) - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство			Разред: 5
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ИКТ	– наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу; – правилно користи ИКТ уређаје; – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја; – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички); – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и	Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.	Програм предмета Информатика и рачунарство, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи говоре о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи овај предмет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три тематске целине: ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство. У настави оријентисаној на постизање исхода потребно је уважити стечене дигиталне вештине ученика. У планирању и припремању наставе, наставник полази од исхода које треба остварити и планира, не само своје, већ, превасходно активности ученика на часу. Наставник треба да буде више оријентисан ка менторској улози, а мање ка предавачкој. Потребно је да

	сараднички); – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа; – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички); – сачува и организује податке; – разликује основне типове датотека;		наставник програмске исходе, који треба да се достигну до краја петог разреда, разложи на исходе – кораке за сваки час, било да се ради о часовима обраде или утврђивања, а које треба да оствари сваки ученик. Такође, треба да за сваки час планира и припреми средства и начине провере остварености пројектованих исхода. Препорука је да наставник планира и припрема наставу самостално и у сарадњи са колегама из разредног већа због успостављања корелација међу предметима. Потребно је радити на развоју алгоритамског начина мишљења у поступку решавања проблема и задатака, развоју логичког мишљења и изградњи личних стратегија за учење уз примену ИКТ-а. Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је активности осмислити тако да укључују практичан рад, уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Пожељно је да планиране активности на часу прати сажето и јасно упутство ученику за реализацију задатка, уз демонстрацију поступка. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност, односно да се кроз дискусију са ученицима
Дигитална писменост	– реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине; – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету; – реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим	Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин. Правила безбедног рада на Интернету. Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом	

	особама путем Интернета; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај; – информацијама на интернету приступи критички; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету; – разуме значај ауторских права; – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем; – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету;		одаберу најадекватнији алати, концепти и стратегије за реализацију одређених активности. У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, истрајност, аналитичност, самосталност у раду и спремност на сарадњу. Достизање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода рада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету се могу се наћи примери добре праксе који се, уз прилагођавање условима рада и поштовањем ауторских права, могу користити. С обзиром да је настава Информатике и рачунарства теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе, уколико одељење има више од 20 ученика. Настава се реализује у рачунарском кабинету/дигиталној учионици.
Рачунарство	– изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; – схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза	Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда” Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.	

	„ако...онда”; – зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски; – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема; – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу; – сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби; – користи математичке операторе за израчунавања; – објасни сценарио и алгоритам пројекта; – анализира и дискутује програм; – проналази и отклања грешке у програму;	Увод у тему програмирања. Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом. Програм – категорије, блокови наредби, инструкције. Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).	
--	---	--	--

Пројектни задаци	– сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака; – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта; – наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен; – поставља резултат свог рада на Интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника.	Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима. Представљање резултата пројектног задатка.	
Праћење и вредновање	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, као и за формирање коначних оцена. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи своје наставне праксе. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се		

	почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...); - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија			Разред:5
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.			Годишњи фонд часова: 72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Животно и радно окружење	- разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју - организује радно окружење у	Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и	Омогућити ученицима да упознају специфичност рада у кабинету ТиТ, организацију радног места и пажњу посветити заштити на раду при руковању алатима. Коришћење техничких апарата и ИКТ

	кабинету - наводи занимања у области технике и технологије - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу - описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање - процењује сопствена интересовања у области технике и технологије	послови у обла- сти технике и технологије. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном.	уређаја у животном и радном окружењу.
Саобраћај	- наводи професије у подручју рада саобраћај - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила - одговорно се понаша као путник у возилу - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима - аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као	Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. Професије у подручју рада саобраћај. Употреба информационих технологија у савременом саобраћају Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања. Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила	Мултимедијлна средства ЦД „Шта знаш о саобраћају“; користити саобраћајне макете које израђују ученици на редовним часовима или часовома слоб. активности

	путник - повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика - показује поштовање према другим учесницима у саобраћају - правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла - анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла	(ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон. Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и	
Техничка и дигитална писменост	- преноси податке између ИКТ уређаја - користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлине ресурсима - преузима одговорност за рад - користи Интернет	Прибор за техничко цртање (оловка, гумаца, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера. Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија;	Користећи прибор за техничко цртање ученици упознају: основне формате папира, врсту размере, врсте линија, геометријско цртање, елементе котирања. Користећи рачунар за пренос података између ИКТ уређаја, обраду текста и дигиталних слика као и интернет претраге.

	- самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет - правилно чита технички цртеж - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима -користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлајн ресурсима - представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер	пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија). Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника). Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност). Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање). Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, smartphone, дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду слике. Операције	
--	---	--	--

		подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолуције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ online ресурсима.	
Ресурси и производња	- повезује својства природних материјала са применом - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) - објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом	Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. Технологија производње папира.	Назначити основне изворе енергије упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике енергије. Упознати ученике са појмом и поделом материјала; ученици треба да помоћу једноставног прибора упознају својства материјала, као и значај рециклаже материјала и заштите животне средине. Користити аудио-визуелне медије, односно мултимедију. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала и извођење операција и заштите на раду.

	- самостално израђује модел	Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених	
Конструкторско моделовање	- правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) - самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе - одабира материјале и алате за израду предмета/модела - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - мери и обележава предмет/модел - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и	Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења	По савлађивању алгорита „од идеје до реализације“ ученици остварују идеје употребом конструкторског комплета

	одговарајуће технике, поступке и алате - користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - самостално израђује једноставан модел - самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ - показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха - планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова - процењује остварен резултат и развија предлог унапређења самостално израђује једноставан модел		
Праћење и вредновање	Разговор са ученицима; Усмена провера или петнаестоминутна вежба.; Саобраћајни тест; Израда или цртање разних врста техничких цртежа и праћење постигнућа ученика.; Практичан рад ученика на рачунару за обраду текста, слике и претраживање интернета.; Праћење израде и склапања различитих конструкција и анализа готових		

	модела; Праћење израде и склапања једноставних предмета од лако обрадивих материјала користећи готове техничке цртеже и анализа готових модела и макета.
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...); - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура			Разред:5.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.			Годишњи фонд часова:72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
			Програм није организован по предметним

ЛИНИЈА	– опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – исказе своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности;	Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика. Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. Савремена средства за цртање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање...Својства линије у апликативном програму за цртање. Цртање светлом; Уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа – скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања. Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји. Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама. Ритам линија. Различити садржаји као	областима, јер није пожељно, а често ни могуће, одвојено изучавати садржаје различитих предметних области. Настава ликовне културе је индивидуализована и усмерена на целокупан развој ученика, а пре свега на развијање опажања и памћења, креативности, стваралачког мишљења, еманципације, емпатије, свести о општем и личном добру, толеранције, способности сарадње и разумевања различитости, естетичких критеријума, моторике и индивидуалних способности. Повезаност циља и садржаја наставе ликовне културе огледа се у повезаности опажања креативног изражавања и вредновања. Све почиње опажањем: креативно изражавање, посматрање уметничког дела и вредновање. Посматрање, истраживање и стварање изрази су надахнућа, али и примене знања о ликовним елементима, њиховим односима, како би се могле задовољити одговарајуће потребе ученика и развијати ликовни говор. Нужно је развијати и побуде као што су: знатижеља; мотивисаност; отвореност за стицање нових искустава; осетљивост за проблеме; преузимање ризика; толеранција према нејасноћама и самопоуздање, а од спознајних функција: флексибилност; оригиналност; спознају и памћење.
---------------	--	---	--

		подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...). Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука... Уметничко наслеђе – значај наслеђа првих цивилизација.	Креативност се не везује само за уметност и даровите ученике. Сваки ученик има потенцијал који може да развије уколико му се пружи прилика. У складу са тим, све се чешће истиче потреба за учењем креативности и у настави се већ примењују неке технике за развој креативности (на пример, олуја идеја). Настава предмета ликовна култура има огроман потенцијал за развијање креативности сваког ученика (не само ученика који су даровити за уметност). Због тога је важно да ученици постепено стичу свест о томе на који начин су долазили до идеја за рад, шта их је мотивисало, као и да та искуства могу применити и у другим ситуацијама. Основни услов за развој креативности су мотивациони садржаји који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која ученику (али и наставнику) обезбеђује задовољство у раду. Уобичајени поступак је мотивациони разговор који омогућава да сваки ученик осмисли своју идеју (тему) за рад. Наставник може да испроба у пракси и следеће технике и поступке: постављање ликовног проблема (на пример, кретање облика) и нуђење више тема за рад од којих ученик треба да одабере ону која по његовом мишљењу одговара постављеном проблему (неке од тема треба да буду
ОБЛИК	– пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи,	Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у ликовној уметности. Неправилни облици. Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. Светлост као услов за опажање облика. Изглед облика посматраног из различитих углова. Стилизовање облика. Статични облици. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића	Креативност се не везује само за уметност и даровите ученике. Сваки ученик има потенцијал који може да развије уколико му се пружи прилика. У складу са тим, све се чешће истиче потреба за учењем креативности и у настави се већ примењују неке технике за развој креативности (на пример, олуја идеја). Настава предмета ликовна култура има огроман потенцијал за развијање креативности сваког ученика (не само ученика који су даровити за уметност). Због тога је важно да ученици постепено стичу свест о томе на који начин су долазили до идеја за рад, шта их је мотивисало, као и да та искуства могу применити и у другим ситуацијама. Основни услов за развој креативности су мотивациони садржаји који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која ученику (али и наставнику) обезбеђује задовољство у раду. Уобичајени поступак је мотивациони разговор који омогућава да сваки ученик осмисли своју идеју (тему) за рад. Наставник може да испроба у пракси и следеће технике и поступке: постављање ликовног проблема (на пример, кретање облика) и нуђење више тема за рад од којих ученик треба да одабере ону која по његовом мишљењу одговара постављеном problemu (неке од тема треба да буду

	како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; – исказе своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;	и машина). Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. Положај облика у равни – линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. Преклапање, прожимање, додиривање облика. Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...). Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом. Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела,	везане за појмове који нису у вези са кретањем, а може се десити да ученик пронађе неочекивану везу, односно оригинално решење); извлачење цедуља (2–3) на којима су исписани наизглед неспојиви појмови које треба повезати у смислену ликовну целину/ликовну причу; симулација ситуације у којој су ученици „дизајнери“, а наставник је „купац“ који наручује продукт и поставља услове (на пример, тражи комбинацију три боје или једну боју која доминира...); асоцијације (од ученика се тражи оригиналан рад мотивисан једним појмом или сликом, звуком, појавом, поруком, текстом...). Опажање Опажање се темељи на знању и осећајима ученика. Наглашава се ликовно-естетска перцепција, дакле ликовни и тактилни опажаји, спознаја и осећаји у којима ученици проналазе смисао у комуникацији с околином и уметничким ликовним делима. Задаци сваке наставне јединице развијају способност посматрања и уочавања карактеристика ликовних елемената. Треба увек осигурати пуно ликовних примера и подстицати ученике да изразе оно што су истраживали, подједнако речима као и ликовно-техничким средствима. Ликовне технике и материјал Ликовне технике и материјал обрађују се кроз кратко упутство и савете током рада, у оној мери која је неопходна, јер се учење
--	---	--	--

		етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...). Орнамент и орнаментика. Функција орнамента. Симетрија. Ритам линија, боја и облика у орнаменту. Уметничко наслеђе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.	заснива на самосталном (и у сарадњи са другима) истраживању изражајних могућности техника, прибора и материјала. Наставник указује ученицима и на основне карактеристике неког материјала или прибора. На пример, уколико ученик црта и боји фломастерима његов рад ће с временом бледети и нестати, а уколико користи перманентне маркере треба да их користи према инструкцијама, јер су поједини маркери токсични. Ученици могу да буду демотивисани уколико покушају да добију секундарне боје или жељени тон мешајући водене боје које садрже мању количину (неквалитетног) пигмента. Једно од решења је да заједно експериментишу позајмљујући једни другима материјал. Употребљена амбалажа, уколико није припремљена (опрана, термички обрађена и сл.) садржи штетне микроорганизме. Теорија обликовања Договорена теорија не постоји, већ се у литератури срећу различите поделе и тумачења. Од наставника се очекује да буде упознат са различитим тумачењима и да их критички процени и одабере. У програму је предвиђено тумачење простора и тумачење композиције (врсте композиција, ликовни елементи и принципи компоновања), међутим, свесно је избегнуто истицање једног од могућих
РИТАМ	– опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; – гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; – разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – исказе своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;	Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине. Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор. Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...). Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури	заснива на самосталном (и у сарадњи са другима) истраживању изражајних могућности техника, прибора и материјала. Наставник указује ученицима и на основне карактеристике неког материјала или прибора. На пример, уколико ученик црта и боји фломастерима његов рад ће с временом бледети и нестати, а уколико користи перманентне маркере треба да их користи према инструкцијама, јер су поједини маркери токсични. Ученици могу да буду демотивисани уколико покушају да добију секундарне боје или жељени тон мешајући водене боје које садрже мању количину (неквалитетног) пигмента. Једно од решења је да заједно експериментишу позајмљујући једни другима материјал. Употребљена амбалажа, уколико није припремљена (опрана, термички обрађена и сл.) садржи штетне микроорганизме. Теорија обликовања Договорена теорија не постоји, већ се у литератури срећу различите поделе и тумачења. Од наставника се очекује да буде упознат са различитим тумачењима и да их критички процени и одабере. У програму је предвиђено тумачење простора и тумачење композиције (врсте композиција, ликовни елементи и принципи компоновања), међутим, свесно је избегнуто истицање једног од могућих

		природних и вештачких материјала. Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. Слободан ритам. Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). Функције ритма – понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања. Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу. Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес.... Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету	тумачења. Теорија обликовања се може посматрати као отворени дијалог када је реч о уметничкој школи или факултету. Имајући у виду да би овакав приступ само збунио ученике основне школе најбоље је задржати се на једноставним, основним информацијама. Појмови из теорије обликовања објашњавају се на примерима уметничких дела и на примерима из природе и урбаног окружења. Знања из теорије обликовања нису примењива само у ликовном раду и настави других предмета, већ и у свакодневном животу ученика. На пример, распоред ствари према одређеном ритму у соби ученика може да омета или да подстиче концентрацију, одређене боје подстичу агресивност... Теорија обликовања се од петог до осмог разреда постепено учи и примењује, а предвиђно је да ученици буду упознати са могућом применом стечених знања у свакодневном животу, наставку школовања и у различитим занимањима. Медијска писменост и комуникација Као и до сада, садржаји који омогућавају стицање медијске писмености планирају се у
--	--	---	---

ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	– пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; – обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; – тумачи једноставне визуелне информације; – објасни зашто је наслеђе културе важно	Различите врсте комуникације од праисторије до данас. Невербална комуникација – читање информација. израз лица и карактеристичан положај тела. Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање. Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.	корелацији са садржајима предмета српски језик и односе се на читање (разумевање) садржаја слике, текста и мултимедијалних садржаја. Имајући у виду да су ученици све раније изложени различитим садржајима на интернету, као и штетним (негативним) порукама које се провлаче кроз рекламе, игрице, музичке спотове, мимове и др. потребно је успоставити и корелацију са садржајима предмета информатика и рачунарство, техника и технологија, грађанско васпитање или веронаука, као и са осталим предметима који предвиђају медијско описмењавање. Медијска писменост подразумева и способност визуелног споразумевања, односно комуницирање медијумима ликовних уметности. Осим слободног и спонтаног изражавања, које је заступљено у највећем проценту, ученици се оспособљавају и да изражавају своје идеје, замисли, поруке, ставове, емоције... различитим медијумима ликовних уметности. Уметничко наслеђе Садржаји уметничког наслеђа обухватају ликовна дела и споменике културе из прошлости и уметничка дела настала у 20. и 21. веку, епохе, стилове, правце, појаве, трендове, уметнике и уметничке групе, значајне споменике културе, манифестације, установе културе, установе за заштиту културне баштине... Приликом обраде ових садржаја фокус није на
-----------------------------------	---	--	---

			меморисању података, већ на развијању сензибилитета за доживљавање и разумевање дела, као и на сагледавању развоја уметности кроз историју и међусобног утицаја уметности и друштва. Неизоставни садржаји су најзначајнија дела из светске културне баштине, а посебна пажња се посвећује баштини на тлу Србије. Ови садржаји се планирају у корелацији са садржајима предмета историја и музичка култура, а могу да се обраде кроз интегрисану наставу, пројектне задатке, играње улога,...
Праћење и вредновање	Оцењивање се врши према Правилнику о оцењивању. Процењивање напредовања ученика и оствареност исхода врши се такозваном алтернативном (или аутентичном) методом, која се и до сада користила у пракси. Напредак ученика се прати да би наставник подржао развој потенцијала сваког ученика. Наставник може и да састави чек-листе за процену и самопроцену напретка. Међутим, ако се има у виду однос фонда часова и неопходног времена за неспутани развој ученика, као и искуство из света, пожељно је да се чек-листе не користе често. Уколико их наставник користи, препорука је да се користе на тромесечју и да садрже мањи број индикатора, кратко и јасно		

	формулисаних (детаљнија објашњења могу се наћи у стручној литератури и на интернету). Треба имати у виду да су се до сада као најефикаснији вид подршке напредовању ученика показали савети које наставник даје у току практичног рада, као и питања која наводе ученике на промишљање и развијање идеја. Други вид ефикасне подршке је одељенска изложба (по завршетку задатка) на којој су заступљени сви радови ученика. Поређењем свих решења истог ликовног проблема ученици ефикасно уче на разликама и умеју да процене сопствени напредак. Коначно, ученички портфолио (мапа радова) омогућава ученику да и ван наставе самостално процењује сопствени напредак.
Начин прилагођавања	Програм подржава индивидуални развој ученика. По завршетку прве теме, Ритам, не завршава се учење о ритму. У наредним темама и разредима ученици ће примењивати стечено искуство и знања о ритму у различитим контекстима, прошириваће и продубљивати знања и искуства на различите начине. То значи да ће многи ученици по завршетку прве теме достићи исходе теме на основном нивоу, а да ће до краја године напредовати и исте исходе остварити на средњем или напредном нивоу. Због тога је за закључну процену најважније сагледати целокупни напредак и крајњи резултат, односно доказ о томе да је ученик напредовао.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: музичка култура			Разред:5.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : наставе и учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.			Годишњи фонд часова:72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања

ЧОВЕК И МУЗИКА	-наведе начине и средствамузичког изражавања упраисторији и античком добу; - објасни како друштвени развојутиче на начине и обликемузичког изражавања; -искаже своје мишљење о значајуи улози музике у животу човека; -реконструише у сарадњи садругима начин комуникацијекроз музику у смислу ритуалногпонашања и пантеизма ; - идентификује утицај ритуалногпонашања у музици савременогдоба (музички елементи, наступи сл.);	Човек у праисторији Улога музике у првобитном друштву Човек и ритуал:улога музике у ритуалу(музичко -антрополошка истаживања) Магијаска моћ музике Елементи музичког тока:покрет,ритам(ритам као основа ритуала),коло/групни плес Покрет.:порекло плеса.Слушање/доживљај ритма плесом Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек антике Божанска природа музике: -митолошка свест античког човека -музички атрибути богова -музика и држава Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама Улога и место музике у античким цивилизацијама	Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго.Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за седми разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немужичким аспектима барока и класицизма на детаљнији и специфичнији начин.

		Индија, Сумер, Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим Појава првих нотација, пентатоника	
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	- класификује инструменте по начину настанка звука; - опише основне карактеристике удараљки; - препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);	Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани Удараљке - настанак, првобитни облик и развој Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената Мелодијске удараљке	Информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзалачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте барока и класицима потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја. Карактеристичне народне инструменте, од севера до југа Србије, представити слушно и визуелно. Неопходно је наставне садржаје међусобно интегрисати – географско

			подручје повезати са народном песмом, игром, ношњом и обичајима обрађиваног локалитета. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података.
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења	Елементи музичке изражајности- темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената Слушање вокалних, вокално инструменталних и кратких вокално-инструменталних композиција, домаћих и страних композитора Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича	Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају „константа“ у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту барока и класицизма, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају, својим

	плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике;		трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	пева и свира самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација);	Певање песама по слуху самостално и у групи Певање песама из нотног текста солмизацијом Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација	Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност

	-кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; -искаже своја осећања у току извођења музике; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);	певањем Певање песама у комбинацији са покретом Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и / или на другим инструментима Свирање дечијих,народних и уметничких композиција из нотног текста Извођење дечијих,народних и уметничких игара Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу)музике старих цивилизација на инструментима или покретом	свих видова изражавања. Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања. С обзиром на то да ће певање и свирање произићи и из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у односу на дати контекст. Посебну пажњу треба усмеравати на покрете који имају одговарајуће значење у музичком чину. Певање Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композиција за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја. Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање. Свирање Узвођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање
--	--	---	--

			на мелодијским инструментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описмењени те могу користити нотне примере појединих песама које су најпре анализирани и солмизационо обрађени. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. Елементи музичке писмености Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и тумачења према звуку. Елементима који су обрађени у претходним разредима додати обраду Де-дур лествице кроз одговарајуће музичке примере
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	- користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; -комуницира у групи импровизујући мање музичке	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука Креирање покрета уз музику коју ученици изводе Импровизација мелодије на задати текст Импровизација мелодије на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима Израда једноставних музичких инструмената Реконструкција музичких догађаја у стилу	Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз: – музичка питања и одговоре; – компоновање мелодије на задати текст; – састављање ритмичке вежбе или

	целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.	старих цивилизација	мелодије од понуђених мотива; – импровизација игре/покрета на одређену музику; – илустрацију доживљаја музике; – израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); – музичко-истраживачки рад; – осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; – осмишљавање музичких квизова; – осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; – креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони... Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда. Пројектна настава се остварује реализацијом пројекта и тимским радом ученика. Тема пројекта се састоји од подтема које ученици могу да реализују у тиму, тандему или појединачно.
Праћење и вредновање	Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Како је предмет култура синтеза вештина и знања, полазна тачка у процесу оцењивања треба да буду индивидуалне музичке способности и ниво претходног знања сваког ученика. Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су ниво његових постигнућа у односу на дефинисане исходе као и рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Тако се у настави музичке културе за исте васпитнообразовне задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са		

индивидуалним ученичким

могућностима. У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада иуметничког и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина

оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су:

1. допринос ученика за време групног рада,
2. израда креативних задатака на одређену тему,
3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе),
4. специфичне вештине.

Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Кроз задатке и активности којезахтевају креативну примену знањаУ процесу вредновања резултата учења наставник треба дабуде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на из-

вођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета/перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену теоретског знања у музицирању.Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, такода ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру

музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити.Узимајући у обзир све циљеве које процес учења, краткороч-

но и дугорочно треба да постигне, неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стварала-

штву, а такође и слушању музике. Како процес учења у оквиру сваког часатреба да обухвати све области, посматрање

	ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање резултата учења. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и актив-ности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати ни задавати
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: -просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...); -коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; -размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање			Разред: пети (5.) .
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ наставе и учења <i>физичког и здравственог васпитања</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.			Годишњи фонд часова: 72 часа + 54 часа (обавезне физичке активности ученика)
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања

ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	- примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	Обавезни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	На свим часовима као и на другим оргназационим облицима рада, посебан акценат се ставља на: -развијање физичких способности које се континуирано рализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа може се користи за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад; -подстицање ученика на самостално вежбање; -учвршћивање правилног држања тела. Програм развоја физичких способности је саставни део годишњег плана рада наставника. Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких

			<i>способности ученика у настави физичког васпитања, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).</i>
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (атлетика)	– комбинује и користи постигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу -доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	Обавезни садржаји Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г) Препоручени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а“ Тробој	Стицање знања, умења и навика је континуиран процес индивидуалног напредовања ученика у складу са његовим психо-физичким способностима. Ученицима који нису у стању да усвоје неке од садржаја, задају се вежбања слична али лакша од предвиђених или предвежбе. Уколико ученик не достигне предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигне у наредном периоду. Усаваршавање неких моторичких задатака је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд). У раду са напреднијим ученицима реализују се препоручени садржаји или садржаји из наредних разреда. Кроз процес реализације програма неопходно је пратити способности ученика за поједине спортове. Садржаји атлетике се реализују у јесењем и пролећном периоду.

			Обучавање технике врши се у целини а по потреби рашчлањивањем на фазе. Препоручени садржаји садржаји се примењују у раду са ученицима који су савладали обавезне садржаје применом одговарајуће методике рада.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (гимнастика)	– изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри -процени сопствене могућности за вежбање у гимнастички	Обавезни садржаји Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболина Прескок Коњ са хватаљкама Вежбе у упору (сложенији састав) Вежбе у вису (сложенији	Садржаји се реализују у зимском периоду. Ученике је неопходно поделити по полу и према способностима. Поставити више радних места. На сваком часу увести нови задатак уз понављање претходних. Док једна група обрађује нови садржај, остале групе понављају обрађене садржаје. Промена радних места врши се након одређеног броја понављања. Нпр. група које није прошла неки задатак на часу исти ће реализовати на следећем часу. Ученику који не може да изведе задату вежбу даје се олакшани задатак. Након неколико обрађених наставних јединица ове наставне теме, планом предвидети садржаје других наставних тема (спортка или тимска игра и др) у циљу интензификације наставе. Гимнастички полигон осмислити према степену усвојености обрађених садржаја и претходних знања.

		састав);	Препоручени садржаји се могу реализовати кроз часове на којима се реализују обавезни садржаји, диференцирани облик рада са напредним ученицима који нпр. прескачу козлић по дужини уместо по ширини, раде летећи колут након колута напред. Овакве моделе могуће је применити на све садржаје спортске гимнастике.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (основе тимских и спортских игара)	- користи елементе технике у игри - примењује основна правила рукомета у игри учествује на унутародељенским такмичењима	Обавезни садржаји Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; - вођење лопте, - хватања и додавања лопте, - шутирањ а на гол, - финтира ње, - принципи	Садржаји рукомета реализују се на часовима <i>физичког и здравственог васпитања</i>, а малог фудбала на <i>обавезним физичким активностима ученика</i>. -Обучавање елемената технике и тактике са лоптом; -Обучавање индивидуалних елемената технике и тактике без лопте; -Обучавање групних и колективних елемената тактике игре; -Обучавање елемената технике и тактике играча са лоптом; -Обучавање групних и колективних елемената тактике игре.

		индивидуалне одбране - основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон Препоручени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: - хватања котрљајућих лопти, - дриблинг, - шутирањ а на гол, - финтира ње, основни принципи колективне одбране.	
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (Плес и ритимика)	- изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу - игра	Обавезни садржаји Покрети уз ритам и уз музичку пратњу	<i>Обавезни садржаји</i> Планирати вежбе које је неоподно поновити из програма млађих разреда (докорак, галоп, дечији поскоци, полкин корак...). Дати могућност ученику или групи

	народно коло – изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из народне традиције других клтура	Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац“ Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друшвених плесова Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу	ученика да изабере музику и осмисли ритмичку вежбу на основу усвојених елемената. Са вијачом применити „скокове кроз вијачу“, прескакање вијаче галопом и суножним поскоцима. Обрадити прве две варијанте народног кола „Моравац“ <i>Препоручени садржаји</i> Вежбе са вијачом усложити наизменичним прескоцима на левој и десној нози и у кретању. Планирати вежбе са обручем у које садрже окретња око разних делова тела, кортљања по тлу и провлачења. Вежбе са лоптом превасходно треба да обухвате манипулцију са њом, бацања. Основне варијанте народног кола из краја у коме се школа налази;
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (физичко вежбање и спорт) <u>Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад</u>	– објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у	Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и	Теоријска настава Посебни теоријски часови могу се организовати само у оним ситуацијама када не постоје услови за реализацију наставе у просторима за вежбање или алтернативним објектима, и као први час у полугодишту. На тим часовима детаљније се обрађују садржаји предвиђени темема

	школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање - примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама - навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - прихвати	сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) Планирање дневних активности	Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање уз могући практичан рад у складу са условима. Максималан број часова без практичног рада не би требало да буде већи од четири (4) у току школске године. При планирању теоријских садржаја неопходно је узети у обзир: садржај програма, претходна искуства ученика, садржаје других предмета (корелацију – међупредметне компетенције).
--	--	---	---

	сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“ – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту направи план дневних активности		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (Здравствено васпитање) <u>Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад</u>	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна	Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања	Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу. Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу. Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у <i>физичком и здравственом васпитању</i> и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја;

	врсту повреде - правилно реагује у случају повреде чува животну средину током вежбања	Прва помоћ: - значај прве помоћи, - врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања	препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд.
Праћење и вредновање	Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика. У процесу оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења личног картона ученика су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да		

	наставник подједнако, континуирано прати и вреднује: • Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: - вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање на часовима <i>физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима</i>; - учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др. • Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања), • Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике): Индивидуални напредак моторичких способности сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуални напредак његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.
Начин прилагођавања	Објашњен је по темама у начину реализације. Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује: - ниво остварености исхода из области Физичка и здравствена култура; - учешће у организацији ваннаставних активности.

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара. Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацији са садржајима других предмета. Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да: • суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу, • направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја, • прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији часовних, ваннаставних и ваншколских активности. Неки од исхода за ученике ослобођене од практичног дела наставе По завршетку теме ученик ће бити у стању да: • Наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања; • Дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања; • Презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји физичке културе, актуелним спортским подацима итд.);	

- Учествоје у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК			Разред: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.			Годишњи фонд часова: 72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Ich, du, wir ...	Ученик ће бити у стању да -поздрви и отпоздрви, представљање себе и другог користећи једноставна језичка средства; -постави и одговори на	Именице у номинативу уз одговарајући члан (одређен, неодређен, присвојни, нулти). Презент слабих, јаких и модалних глагола. Упитне заменице (wer, was) и упитни прилози (wo, wann, wie, warum). (in, aus, an)	Слушање и читањекраћих, једноставнијихтекстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давањеинформација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис

	једноставнија питања личне природе и користи бројеве до 20 -представи чланове породице користећи једноставна језичка средства. -постави и одговори на једноставнија питања везана за чланове породице и користи бројеве до 100 -разуме краће текстове везане за представљање и породицу. -у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима	(Интер)културнисадржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (Frau, Herr, Doktor, Professor); имена и надимци; начин писања адресе. Придевска промена – рецептивно. Придев у предикативној функцији – продуктивно. Поређење придева. (Интер)културни садржаји: географске карактеристике и административне поделе земаља немачког говорног подручја. Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf, nach, für, aus, von). (Интер)културнисадржаји: прикладно позивање и прихватање / одбијање позива. Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу. Употреба модалних глагола у презенту. (Интер)културни садржаји: правила	фотографије и сл.). Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава и места; израда презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио/видео записа, радио емисија исл. и сл.). Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора
--	---	--	--

		учтиве комуникације. Именице са нултим чланом. Употреба везника и прилога, најфреквентнији прилози и прилошке фразе. (Интер)културни садржаји: традиционалне / омиљене врсте јела.	
Bei uns zu Hause	Ученик ће бити у стању да -разуме и даје једноставнији опис просторија и предмета у кући/стану -разуме једноставне предлоге и одговори на њих (храна и пиће) -упути једноставан предлог -разуме и даје једноставнији опис биљака и животиња, предмета, појава или места	Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: Значанји празници и догађаји и начин обележавања/ прославе; честитање. Употреба прилога (donnerstags). Ред речи у исказној, упитној и узвичној реченици. Императив јаким и слабим глагола – рецептивно. (Интер)културни садржаји: Породични живот; живот у школи - наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. Употреба претерита помоћних глагола.	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности. Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја.

	-упоређи и опише карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства -повезује земље и језике који се у њима говоре -разуме једноставнији текст у складу са језичком грађом (слуша и чита) -разуме и следи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл) са визуелном подршком и без ње -да једноставна упутства (може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт)	(Интер)културни садржаји: Историјски догађаји и открића; важније личности из прошлости (историјске личности, писци, књижевници, научници/е.....) Употреба модалног глагола wollen и möchten. Основне реченине структуре у потврдном, одричном и упитном облику.	
--	--	---	--

Alltägliches	Ученик ће бити у стању да -препозна називе за школске предмете и уме да каже свој распоред часова на немачком -препозна и користи називе за одевне предмете -описује како је он лично и друго лице одевено и шта може у којој ситуацији да обуче -разуме описе обичаја у Немачкој и у нашој земљи који су везани за празнике -препозна и наведе дане у недељи -разуме једноставнија обавештења о хронолошком времену	Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога (am, um, nach, vor). Основни бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: Климатски услови у земљама немачког говорног подручја. Употреба модалних глагола са негацијом и без ње. Употреба императива и суплетивних облика императива. (Интер)културни садржаји: Понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Употреба присвојних чланова. Саксонски генитив. (Интер)културни садржаји: Породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Глаголи: mögen, gefallen, etwas finden разуме називе за школске предмете и уме да каже свој распоред часова на немачком разуме и користи називе за одевне предмете, описује како је он лично и	Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога . Редни бројеви до 100. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли/не воли, којему/јој се свиђају/не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му/јој се свиђају/не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли/не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата. Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на темпоралној осовини у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи...); писање списка за куповину; записивање и рачунање цена.
--------------	---	--	--

	-поставља питања везана за хронолошко време и одговара на иста	друго лице одевено и шта може у којој ситуацији да обуче разуме описе обичаја у Немачкој и у нашој земљи везани за празник разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену описе дневни-недељни распоред активности описе распоред активности и обнавља усвојену грађу.... (Интер)културни садржаји: Интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (стрип, музика, филм). Употреба директног објектива у акузативу. Употреба језичких средстава квантификације. Употреба лексике којом се именује амбалажа. Исказивање количине и цене. Продуктивно коришћење негације. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, мерне јединице и валуте у земљама немачког говорног подручја.	
--	---	--	--

Праћење и вредновање	Процес се реализује формативним сумативним вредновањем. Код формативног оцењивања се током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, пројектни задаци и др.) Сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) се прецизније оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода. Формативно вредновање је и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа води се рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења. Елементи који се вреднују су разноврсни и доприносе свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за дањи рад и образовање. Оцењују се различити елементи као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социolingвистичких норми. Провере и оцењивања су усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, ако и начинима на који се вреднују постигнућа. Разговор, посматрање, одговори на питања, постављање питања, домаћи задатак константне белешке о напредовању, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима.		
Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе – прилагођавање наставног програма, коришћење вршњачке подршке и помоћи, размена искустава		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава			Разред: пети
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Ученици треба да савладају основе православне вере. Осим знања веома је битна примена наученог у свом личном животу. Дивно је да ученици уђу у црквену заједницу и да осете Литургију и присуство Божије у нашем животу. Лепота молитве и ишчекивања Господа коју су имали људи у старом завету требало би да покаже ученицима колико је значајно дочекати Господа отвореног и чистог срца.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
УВОД	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава православног катихизиса у току петог разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово знање из градива православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања	- упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе православног катихизиса; - установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	- моћи да именује неке политеистичке религије - моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	- упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века - упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу - припремити ученике за сусрет са открочењем истинитог Бога	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање
ОТКРИВЕЊЕ – СВЕТ БИБЛИЈЕ	-моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима за разлику од паганских божанстава; - моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; - моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка - моћи да разликује стари и нови завет - бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	- развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку - упознати ученике са појмовима Светог предања и Светог писма - објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	-моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије -моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле -моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан -бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; -моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; -моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; -моћи да повеже причу о Нојевој барци са црквом	-пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање -оспособити ученике за разумевање посебности улоге човека у свету, као споне између Бога и света -објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама -указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја; -пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање
СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	-моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја -моћи да уочи везу старозаветних	-упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима -указати ученицима на везу	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на

	праотаца и патријараха са Христом -моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта -моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести -моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији	између старозаветних личности и Христа -указати ученицима на повезаност Пасхе и Господа Исуса Христа -указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа -развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју -пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији	царствовање
ЗАКОН БОЖИЈИ	-моћи да преприча библијски опис давања десет Божијих заповести Мојсију -моћи да наведе и протумачи на основном нивоу десет Божјих заповести; -моћи да разуме да је од односа према заповестима зависила и припадност Божијем народу;	-објаснити ученицима околности у којима је Бог дао закон преко Мојсија; -пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи;	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

МЕСИЈАНСКА НАДА	-моћи да препозна на слици ковчег завета и скинију и да објасни шта је мана -моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи -моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства -знати да је цар Давид испевао псалме у славу Божију -моћи да наведе неке од старозаветних пророка -моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије -увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига	-упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“ -објаснити ученицима значај старозаветне скиније и храма -указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка -указати ученицима на лепоту Давидових псалама -објаснити ученицима појам Месије -предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост	предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

Праћење и вредновање	Активност, заинтересованост, учешће у раду, анализа, разумевање, знање, примена у свом животу, љубав према Богу и молитви, разумевање другог, уважавање и поштовање својих другара, сарађивање у тиму...
Начин прилагођавања	Видео садржаји, аудио садржаји, креативност према индивидуалним способностима ученика...

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА			Разред: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ изучавања наставног предмета историје је је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да доприносе разумевању историјског простора и времена, историјских процес и токова, као и разумевању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.			Годишњи фонд часова:36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Увод у историју	Ученик ће бити у стању да • се упозната са новим предметом, садржином, наставним средствима, активностима, начином оцењивања., успешно ће правити разлику између садашњости и прошлости и стећи ће вештине рачунања времена • правилно употребљава појам историја; • наведе, препозна и разврста историјске изворе на материјалне и писане; • именује, разликује и правилно употребљава (примењује) основне временске одреднице (датум, деценија, век, миленијум, ера);	Прошлост Време Историја, наука о прошлости	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

	• наведе поделу прошлости на праисторију и историју; • именује, поређа по редоследу, опише и разликује историјске периоде (стари, средњи, нови век и савремено доба); • препозна простор на историјској карти; • доноси закључке, повезује градиво и тумачи историјске изворе		
Праисторија	Ученик ће бити у стању да • се упозна са појавом човека, поделом праисторије, животом, радом и веровањем првих људи и да стекне основна знања о родовским заједницама • препозна значење основних појмова из историје цивилизације (друштво, држава) • доноси закључке, повезује градиво и тумачи историјске изворе	Праисторија Праисторија, шта је историја	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

Државе и друштва Старог истока	Ученик ће бити у стању да научи основне одлике држава Старог истока, стекну основна знања о развоју људског друштва и формирању првих држава • препозна различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; • наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из опште историје; • доноси закључке, повезује градиво и тумачи историјске изворе	Државе и друштва Старог истока Култура народа Старог истока	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
Стара Грчка	Ученик ће бити у стању да стекне основна знања о раној историји Грчке, о формирању првих градова држава и првог демократског друштва, као и да стекну основна знања о култури, књижевности, философији, уметности... и утицају хеленистичке културе на даљи развој људског друштва • повезује најважније појаве из	Најстарији период грчке историје Грчки полиси Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат Религија и уметност старе Грчке Књижевност и уметност старе	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације

	прошлости са појавама из садашњости (сеобе, демократија, република, скупштина и др.) - повезује а различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; - наведе узроке и последице неких најважнијих историјских догађаја - доноси закључке, повезује градиво и тумачи историјске изворе	Грчке Хеленизам	евалуације и самоевалуације
Стари Рим	Ученик ће бити у стању да стекну основна знања о раној историји Рима, ширењу државе, развоју државне организације, култури, обичајима, веровањима и да сагледају последице пропасти државе учава значење основних појмова из историје цивилизације (друштво, држава, монархија, република, аристократија, демократија, скупштина, устав, народ,	Оснивање и успон Рима Рим-светска сила старог века Рим у доба царства Култура старог Рима Појава и ширење Хришћанства Пропаст Западног римског царства	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

	• уочава различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; • повезује најважније појаве из прошлости са појавама из садашњости (сеобе, демократија, република, скупштина и др.) • наведе узроке и последице неких најважнијих историјских догађаја • доноси закључке, повезује градиво и тумачи историјске изворе		
Праћење и вредновање	тестови знања, усмено испитивање , посматрање ангажованости на часу, израда домаћих задатака, ученицима ће се омогућити да развијају способност самосталног праћења и оцењивања квалитета свог рада и сопственог понашања, у односу на постављене исходе и критеријуме, што ће допринети томе да самостално себе процењују и оцењују на релативно објективан начин. Тиме ће се ученици оспособити да активно учествују у свом развоју и образовању.		
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик- допунска настава			Разред: 5.
Циљ допунске наставе: Омогућавање ученицима да уз подршку наставника успешно савладају основне наставне садржаје из књижевности, језика и језичке културе; развијање разумевања прочитаног текста, основних језичких знања и културе усменог и писменог изражавања.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Књижевност	• разуме садржај прочитаног текста; • препозна основне елементе књижевног дела (ликове, тему, место и време радње); • разликује народну и уметничку књижевност; • уз помоћ наставника преприча и протумачи текст.	• Читање и тумачење текстова предвиђених наставним програмом • Основни књижевни појмови: тема, лик, радња • Народне приче и песме • Уметничке приповетке за децу	• Вођено читање и разговор о тексту • Усмено препричавање уз питања и подстицаје • Рад на краћим и прилагођеним текстовима • Индивидуални и групни рад • Коришћење илустрација и наставних листића
Језик (граматика, ортоепија, правопис)	• препозна и користи основне врсте речи; • правилно употребљава облике именица, придева и глагола; • препозна једноставну реченицу и њене основне чланове; • примењује језичка правила	• Врсте речи (именице, глаголи, придеви) • Основни облици речи • Једноставна реченица • Честе језичке грешке у говору и писању	• Једноставне језичке вежбе • Усмено и писмено решавање задатака • Рад са примерима из свакодневног живота • Индивидуализовани задаци

	у једноставним примерима.		
Језичка култура	• примењује основна правописна правила; • јасно и разумљиво изражава мисли; • напише краћи писмени састав по упутству; • уочава и исправља једноставне грешке у тексту.	• Правопис: велико слово, тачка, упитник, узвичник • Писање кратких састава (препричавање, опис) • Усмено изражавање и разговор • Основна правила културе комуникације	• Писање краћих текстова уз вођство наставника • Заједничка анализа и исправљање радова • Усмене вежбе и дијалози • Практични примери из свакодневне комуникације
Праћење и вредновање	• континуирано праћење активности и ангажовања ученика на часу; • праћење разумевања прочитаног текста кроз усмене одговоре и препричавање; • праћење напредовања у примени основних граматичких и правописних правила; • праћење самосталности у изради задатака; • евидентирање запажања у педагошкој документацији. • усмено вредновање (одговори, разговор, читање); • писмени радови мањег обима (вежбе, кратки састави); • описна оцена напретка ученика;		

	• подстицајне повратне информације и похвале; • самовредновање ученика уз помоћ наставника.
Начин прилагођавања	• прилагођавање обима и сложености наставних садржаја; • поједностављивање упутстава и задатака; • чешће понављање и утврђивање градива; • индивидуални рад и рад у мањим групама; • коришћење визуелних и аудитивних помагала (слике, табеле, шеме); • рад на краћим и прилагођеним текстовима; • повезивање наставних садржаја са свакодневним искуством ученика; • прилагођавање темпа рада и начина провере знања; • сарадња са родитељима и стручном службом школе, по потреби.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА-допунска настава			Разред: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да у задацима основног нивоа: - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; - одреди и примени НЗС и НЗД; - изводи скуповне операције уније,	Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0. Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+r$, $0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама, са 4 и 25, са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између	У остваривању програмских садржаја полази се од обнављања садржаја усвојених у разредној настави: својстава скупова N и N_0 (претходник, следбеник, придруживање бројева тачкама на бројевној правој, рачунске операције, једначине и неједначине). Формира се појам скупа, бројевног израза, израза са променљивом и Веновог дијаграма. Кроз примере уводе се симболи, знакови, речи сваки, неки, или, и, не, следи и примењују се у скуповним операцијама. Подсетити се дељења у скупу N без остатка и дељења с остатком релацијом $a=bq+r$ где је a дељеник, b делилац, q количник, а r остатак $0 \leq r < b$. Увести појам дељивости, чиниоца и садржаоца природног броја, правила дељивости појам простог и сложеног броја, растављање бројева на просте чиниоце и одређивање НЗД и НЗС.

	пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке,	НЗД и НЗС	
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	– опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом; – правилно користи геометријски прибор	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.	У остваривању програмских садржаја полази се од понављања, допуњавања и сређивања раније стечених знања о важнијим геометријским фигурама, схватајући их као објекте који настају у процесу опажања модела реалног света, а такође и путем њиховог представљања геометријским сликама, у 5. разреду бројевна права ће се даље попуњавати бројевима, што ће касније водити њеном поимању као скупу тачака, а преко тога и поимању других геометријских објеката на тај начин. При томе се под појмовима "круг" и "многоугао" подразумевају делови равни које чине граничне линије с њиховим унутрашњим областима
УГАО	– идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима); – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор;	Угао (појам, елементи, обележавање). Централни угао; кружни лук и тетива, једнакост углова. Преношење углова, Надовезивање углова Врсте углова (опружен, прав, оштар, туп, пун угао).	Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области. Увести означавање углова малим словима грчког алфавета. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово надовезати конструктивно преношење углова и конструктивно упоређивање, сабирање

	– измери дати угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски конструктивно; – реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма(једнакост наспрамних страница и наспрамних углова).	конструктивно упоређивање углова. Мерење углова (јединице: степен, минут, секунд; угломер). Сабирање и одузимање углова. Појам комплементних и суплементних углова. Суседни, упоредни и унакрсни углови. Паралелне праве са трансверзалом и углови које оне чине. Угао између две праве; нормалне праве Углови са паралелним крацима. Транслација и углови	и одузимање углова. Развити код ученика вештину мерења и цртања угла угломером. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта је растојање тачке од праве, а шта растојање између две паралелне праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао. Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки и односе углова са паралелним крацима Извести једнакост наспрамних страница и углова паралелограма.
РАЗЛОМЦИ	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други запис; – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја; – заокружи број и процени грешку заокруживања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину;	Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и преводјење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упорјеђивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева.	Увести појмове правог и неправог разломка и мешовитог броја, претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто Геометријску интерпретацију разломака уводимо помоћу бројевне полуправе коју користимо за упоређивање разломака. Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже или поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са налажењем НЗД бројиоца и имениоца. Примере који се користе за упоређивање треба

	– реши једноставан проблема из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева; – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и, по потреби, користи калкулатор или расположиви софтвер.	Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера).	илустровати помоћу кружних исечака или фигура у квадратној мрежи и на тај начин повезати овај део теме са темама из геометрије (нпр. угао и мерење угла). Увођење децималног записа повезати са мерењем дужине, масе и запремине течности, примерима из свакодневног живота. Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац. Множење разломака илустровати у квадратној мрежи. Пре дељења разломака увести појам реципрочне вредности. Увести појам двојног разломка и објаснити га као дељење два разломка. Реализацију свих садржаја ове теме повезати са решавањем практичних проблема, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Обрадити и разне проблеме из свакодневног живота нпр. планирање кућног буџета којим се ствара основа за развој финансијске писмености, а има и своју васпитну улогу. Ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота (попусти, поскупљења, подела новца у одређеној размери, израчунавање просечне оцено, висине или примена аритметичке средине у спорту). вежбати на конкретним примерима
ОСНА СИМЕТРИЈА	– симетрично преслика тачку, дужи једноставнију фигуру користећи геометријски прибор;	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција	-примери се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осама симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да

	– конструише симетралу дужи и симетралу угла и примењује њихова својства;	нормале. Симетрала угла.	ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим пређи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити прибор. Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно. Ученике научити да користећи прибор, конструишу симетралу дужи и угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима
Праћење и вредновање	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, , усмено испитивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик – ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, најчешће се користе тестови знања. Формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада.		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: -просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања) -коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; -размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК ДОПУНСКА НАСТАВА			Разред: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.			Годишњи фонд часова: 72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Ich, du, wir ...	Ученик ће бити у стању да -поздрви и отпоздрави, представи себе користећи једноставна језичка средства; -постави и одговори на једноставнија питања личне природе и користи бројеве до 20	Именице у номинативу уз одговарајући члан (одређен, неодређен, присвојни, нулти). Презент слабих, јаких и модалних глагола. Упитне заменице (wer, was) и упитни прилози (wo, wann, wie, warum). (in, aus, an) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (Frau, Herr, Doktor, Professor); имена и надимци; начин писања адресе. Придевска промена – рецептивно. Придев у предикативној функцији – продуктивно. Поређење придева. (Интер)културни садржаји:	Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.). Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава и места; израда презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио/видео записа, радио емисија и слично). Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се

		географске карактеристике и административне поделе земаља немачког говорног подручја. Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf, nach, für, aus, von). (Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање / одбијање позива. Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу. Употреба модалних глагола у презенту. (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације. Именице са нултим чланом. Употреба везника и прилога, најфреквентнији прилози и прилошке фразе. (Интер)културни садржаји: традиционалне / омиљене врсте јела.	уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора
Bei uns zu Hause	Ученик ће бити у стању да -разуме једноставнији опис просторија и предмета у кући/стану	Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: Значајни празници и догађаји и начин обележавања/ прославе; честитање.	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности. Слушање и читање

	-разуме једноставне предлоге (храна и пиће) -разуме једноставнији опис биљака и животиња, предмета, појава или места -повезује земље и језике који се у њима говоре -разуме и следи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл) са визуелном подршком	Употреба прилога (donnerstags). Ред речи у исказној, упитној и узвичној реченици.Императив јаким и слабих глагола – рецептивно. (Интер)културни садржаји: Породични живот; живот у школи - наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. Употреба претерита помоћних глагола. (Интер)културни садржаји: Историјски догађаји и открића; важније личности из прошлости (историјске личности,писци, књижевници, научници/е.....) Употреба модалног глагола wollen и möchten. Основне реченине структуре у потврдном,одричном и упитном облику.	једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја.
Alltägliches	Ученик ће бити у стању да -препозна називе за одевне предмете, -препозна називе за школски прибор и за школске предмете	Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога (am,um , nach,vor). Основни бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: Климатски услови у земљама немачког говорног подручја. Употреба модалних глагола са негацијом и без ње. Употреба	Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога . Редни бројеви до 100. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли/не воли, којему/јој се свиђају/не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.);

	-препозна називе за одевне предмете -разуме описе обичаја у Немачкој и у нашој земљи који су везани за празнике -препозна дане у недељи -разуме једноставнија обавештења о хронолошком времену	императива и суплетивних облика императива. (Интер)културни садржаји: Понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Употреба присвојних чланова. Саксонски генитив. (Интер)културни садржаји: Породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Глаголи: mögen, gefallen, etwas finden разуме називе за школске предмете и уме да каже свој распоред часова на немачком разуме и користи називе за одевне предмете, описује како је он лично и друго лице одевено и шта може у којој ситуацији да обуче разуме описе обичаја у Немачкој и у нашој земљи везани за празник разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену описе дневни-недељни распоред активности описе распоред активности и обнавља усвојену грађу.... (Интер)културни садржаји:	усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му/јој се свиђају/не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли/не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата. Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на темепоручбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи...); писање списка за куповину; записивање и рачунање цена.
--	--	---	---

		Интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (стрип, музика, филм). Употреба директног објектива у акузативу. Употреба језичких средстава квантификације. Употреба лексики којом се именује амбалажа. Исказивање количине и цене. Продуктивно коришћење негације. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, мерне јединице и валуте у земљама немачког говорног подручја.	
Праћење и вредновање	Процес се реализује формативним сумативним вредновањем. Код формативног оцењивања се током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, пројектни задаци и др.) Сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) се прецизније оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода. Формативно вредновање је и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа води се рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења. Елементи који се вреднују су разноврсни и доприносе свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за дањи рад и образовање. Оцењују се различити елементи као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Провере и оцењивања су усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, ако и начинима на који се вреднују постигнућа. Разговор, посматрање, одговори на питања, постављање питања, домаћи задатак константне белешке о напредовању, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима.		

Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе – прилагођавање наставног програма, коришћење вршњачке подршке и помоћи, размена искустава
---------------------	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија (допунска настава) – 5. разред			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Допунска настава географије намењена је ученицима који отежано усвајају предвиђене еографске садржаје. Часове допунске наставе могу похађати ученици који су у индивидуалном образовном програму, ученици који су дуго одсуствовали са часова редовне наставе, али и они ученици који имају жељу да утврде стечена знања. Допунска настава се, углавном, реализује за мање групе, како би било могуће применити и индивидуални приступ ученицима. Садржаји који се обрађују на споменутим часовима, морају бити у складу са наставним планом и програмом редовне наставе			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1. ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	- препознаје везу између природе и друштва тј. појам географије - именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике. - препознаје основне природне и друштвене појмове, препознаје поделу	1. Шта је географија? 2. Шта је географија – ИТ?	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког

	географије, везе географије са другим наукама		материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
2.ВАСИОНА	- разуме појам оријантације на ноћном небу и наводи начин оријентисања помоћу звезде Северњаче - именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред - именује континенте и океане и препознаје њихове основне природне одлике	3. Васиона - настанак 4. Сунчев систем 5. Сателити и мала тела Сунчевог система 6. Васиона	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације

			евалуације и самоевалуације
3.ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.1 Облик Земље и структура њене површине	-помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; -помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана;	7. Облик Земље и величина Земље	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

3.2. Земљина кретања	-разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - препознаје последице кретања: смену обданице и ноћи, часовне зоне, смену годишњих доба и неједнаку дужину обданице и ноћи, календар и топлотне појасеве - препознаје основне одлике литосфере (унутрашње слојеве Земље, литосферне плоче)	8. Ротација Земље и последице ротације 9. Револуција и последице револуције 10. Ротација и револуција Земље и последице 11. Ротација и револуција Земље и последице - вежбе	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
3.3. Унутрашња грађа и рељеф Земље	- описује начине представљања и изглед равница веначних, громадних и вулканских планина - препознаје и чита слике и текстове у вези са литосфером - препознаје основне одлике литосфере (врсте стена, унутрашње слојеве Земље, литосферне плоче,	12. Постанак и унутрашња грађа Земље 13. Литосферне плоче 14. Вулкани и земљотреси 15. Вулкани и земљотреси - вежбе	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и

	вулкане и земљотресе, обликовање рељефа дејством спољашњих сила) - наведе спољашње силе Земље; - разликује ерозивне и акумулативне процесе;	16. Стене 17. Рељеф 18. Обликовање рељефа дејством воде и ветра, човек и рељеф 19. Литосфера - вежбе	тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
3.4. Ваздушни омотач Земље	- препознаје основне природне одлике атмосфере - опише структуру атмосфере; - наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликује појам времена од појма климе; - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе;	20. Атмосфера 21. Време и клима 22. Климатски чиниоци 23. Човек и клима 24. Атмосфера - вежбе	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима.

			Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
3.5. Воде на Земљи	- уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - употребљава различите географске изворе и статистичке податке. - именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	25. Светско море 26. Особине и кретање светског мора 27. Воде на копну 28. Реке 29. Језера и ледници 30. Човек и вода	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације

		31. Хидросфера - вежбе	евалуације и самоевалуације
3.6. Биљни и животињски свет на Земљи	- помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наводе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - препознаје догађаје проузроковане деловањем природних сила (земљотреси, вулканизам, поплаве, клизишта, екстремне температуре ваздуха, пожари...) као елементарне непогоде.	32. Распрострањеност биљног и животињског света на Земљи 33. Распрострањеност биљног и животињског света на Земљи – вежбе 34. Угроженост биљног и животињског света 35. Биосфера – вежбе 36. Систематизација пређеног градива	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

Праћење и вредновање	-Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика -Процењивање рада у пару и групи -Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова -Домаћи задаци -Писана провера -Вежба 15 минута -Индивидуални рад Мини истраживање -Сумативно оцењивање -Табеларна евиденција о писменим проверама -Протоколи посматрања -Упитници (за групни и рад у пару) -Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик допунска настава			Разред:5
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама			Годишњи фонд часова:72
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима	Разуме,поздрави,отпоздрави,представи себе и другог користећи језичка средства најједноставнија	Представљање себе и других, Present Simple, meet, know, be,	Слушање и читање текстова Реаговање на усмени или писани импулс саговорника,иницирање комуникације Давање информација о себи и другима
Описивање бића,предмета,места,појава, Радњи и збивања	Поставља и одговара на 2-3 питања О познатим темама	Постављање питања са -Who, When, Where, How much, many Опис бића,предмета,места,појава	Слушање и читање текстова који се односе на Опис бића,предмета,места,појава,усмено И писмено поређење бића,појава,предмета, места
Извошење предлога и савета Упућивање позива за Учешће у заједничкој активности	Одговори на савет или позив препознавши га	Предлози,савети,позиви и Реаговање на њих	Слушање и читање једноставнијих текстова Који садрже предлоге,прихватање/одбијање Предлога,уз поштовање основних норми Учтивости и давање одговарајућег оправдања

Праћење и вредновање	Рад на часу, пројекти, формативно и сумативно вредновање (блиц тест, контролна вежба или писмени задатак)
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, Садржајно и методичко прилагођавање наставног програма нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, Начина и врста оцењивања...; - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању Компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

ТЕМАТСКИ ПЛАН 5.РАЗРЕД-ДОДАТНА НАСТАВА-МАТЕМАТИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026.ГОДИНУ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА			Разред: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да у задацима напредног нивоа: – израчуна вредност бројевног израза и реши линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – реши проблем из свакодневног живота користећи бројевни зраз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; – разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; – одреди и примени НЗС и НЗД; – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке,	Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0. Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+r$, $0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама, са 4 и 25, са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито. Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС	У остваривању програмских садржаја полази се од обнављања садржаја усвојених у разредној настави: својстава скупова N и N_0 (претходник, следбеник, придруживање бројева тачкама на бројевној правој, рачунске операције, једначине и неједначине). Формира се појам скупа, бројевног израза, израза са променљивом и Веновог дијаграма. Кроз примере уводе се симболи, знакови, речи сваки, неки, или, и, не, следи и примењују се у скуповним операцијама. Подсетити се дељења у скупу N без остатка и дељења с остатком релацијом $a=bq+r$ где је a дељеник, b делилац, q количник, а r остатак $0 \leq r < b$. Увести појам дељивости, чиниоца и садржаоца природног броја, правила дељивости појам простог и сложеног броја, растављање бројева на просте чиниоце и одређивање НЗД и НЗС.

**ТЕМАТСКИ ПЛАН 5.РАЗРЕД-ДОДАТНА НАСТАВА-МАТЕМАТИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026.ГОДИНУ**

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	– опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом; – правилно користи геометријски прибор	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.	У остваривању програмских садржаја полази се од понављања, допуњавања и сређивања раније стечених знања о важнијим геометријским фигурама, схватајући их као објекте који настају у процесу опажања модела реалног света, а такође и путем њиховог представљања геометријским сликама, у 5. разреду бројевна права ће се даље попуњавати бројевима, што ће касније водити њеном поимању као скупу тачака, а преко тога и поимању других геометријских објеката на тај начин. При томе се под појмовима "круг" и "многоугао" подразумевају делови равни које чине граничне линије с њиховим унутрашњим областима
УГАО	– идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) ; – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дати угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски конструктивно; – реши задатак применом основних	Угао (појам, елементи, обележавање). Централни угао; кружни лук и тетива. једнакост углова. Преношење углова, Надовезивање углова Врсте углова (опружен, прав, оштар, туп, пун угао). конструктивно упоређивање углова. Мерење углова (јединице: степен, минут, секунд; угломер). Сабирање и одузимање углова. Појам комплементних и суплементних углова. Суседни, упоредни и унакрсни углови. Паралелне праве са трансверзалом и углови које оне чине. Угао	Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области. Увести означавање углова малим словима грчког алфавета. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово надовезати конструктивно преношење углова и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова. Развити код ученика вештину мерења и цртања угла угломером. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта је растојање

ТЕМАТСКИ ПЛАН 5.РАЗРЕД-ДОДАТНА НАСТАВА-МАТЕМАТИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026.ГОДИНУ

	својстава паралелограма(једнакост наспрамних страница инаспрамних углова).	између две праве; нормалне праве Углови са паралелним крацима. Транслација и углови	тачке од праве , а шта растојање између две паралелне праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао. Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки и односе углова са паралелним крацима Извести једнакост наспрамних страница и углова паралелограма.
РАЗЛОМЦИ	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други запис; – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја; – заокружи број и процени грешку заокруживања; – израчуна вредност бројевног израза и реши линеарну једначину и неједначину; – реши проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним	Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и преводјење у запис облика $a/b (b \neq 0)$. Упоредивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера).	Увести појмове правог и неправог разломка и мешовитог броја, претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто Геометријску интерпретацију разломака уводимо помоћу бројевне полуправе коју користимо за упоређивање разломака. Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже или поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са налажењем НЗД бројиоца и имениоца. Примере који се користе за упоређивање треба илустровати помоћу кружних исечака или фигура у квадратној мрежи и на тај начин повезати овај део теме са темама из геометрије (нпр. угао и мерење угла). Увођење децималног записа повезати са мерењем дужине, масе и запремине течности, примерима из свакодневног живота. Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац. Множење разломака илустровати у квадратној мрежи . Пре дељења разломака увести појам реципрочне вредности. Увести појам двојног разломка и

ТЕМАТСКИ ПЛАН 5.РАЗРЕД-ДОДАТНА НАСТАВА-МАТЕМАТИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026.ГОДИНУ

	реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева; – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и, по потреби, користи калкулатор или расположиви софтвер.		објаснити га као дељење два разломка. Реализацију свих садржаја ове теме повезати са решавањем практичних проблема, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Обрадити и разне проблеме из свакодневног живота нпр. планирање кућног буџета којим се ствара основа за развој финансијске писмености, а има и своју васпитну улогу. Ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота (попусти, поскупљења, подела новца у одређеној размери, израчунавање просечне оцене, висине или примена аритметичке средине у спорту). вежбати на конкретним примерима
ОСНА СИМЕТРИЈА	– симетрично преслика тачку, дужи једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи и симетралу угла и примењује њихова својства;	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.	-примери се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осама симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити прибор. Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно. Ученике научити да користећи прибор, конструишу симетралу дужи и угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима

ТЕМАТСКИ ПЛАН 5.РАЗРЕД-ДОДАТНА НАСТАВА-МАТЕМАТИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026.ГОДИНУ

Праћење и вредновање	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, усмено испитивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик – ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, најчешће се користе тестови знања. Формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада.
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања) - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Драмска секција			Разред: 5-8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења драмске секције је да ученици кроз драмске активности развијају говорне и комуникацијске способности, машту, креативност и самопоуздање, да се оспособе за изражајно читање, говор и сценски покрет, као и да кроз рад на драмском тексту и сценској игри развијају сарадњу, одговорност и културу понашања, уз неговање љубави према позоришној уметности и књижевности, у складу са узрастом и индивидуалним могућностима ученика.			Годишњи фонд часова:36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1. Упознавање и тимска сарадња	• остварује сарадњу са вршњацима у групном раду; • поштује правила рада у драмској групи; • развија осећај припадности групи и међусобно поверење; • активно учествује у заједничким драмским активностима.	• Игре упознавања и поверења • Правила рада драмске секције • Тимски задаци и вежбе сарадње • Развијање групне динамике	• групни рад и драмске игре; • разговор и заједничко договарање; • практичне активности и вежбе сарадње.

2. Основе глуме и сценског покрета	• користи тело као средство изражавања; • примењује основне елементе сценског покрета; • контролише покрет и простор на сцени; • развија свест о сопственом телу у сценском изразу.	• Основе глумачког израза • Сценски покрет и мизансцен • Положај тела и кретање на сцени • Изражавање емоција покретом	• практичне вежбе; • индивидуални и групни рад; • демонстрација и увежбавање покрета.
3. Сценски говор и дикција	• правилно изговара гласове и речи; • користи дикцију, интонацију и јачину гласа; • развија изражајно читање и говор; • примењује сценски говор у драмском тексту.	• Вежбе дисања и артикулације • Дикција и акцентовање • Интонација и темпо говора • Изражајно читање текста	• говорне и гласовне вежбе; • читање и интерпретација текста; • индивидуално и групно увежбавање.

3. Импровизација и драмска игра	• спонтано реагује у драмској ситуацији; • развија машту и креативност; • гради лик кроз импровизацију; • сарађује са партнером у сценској игри.	• Импровизационе игре • Креирање кратких сцена • Развој лика и ситуације • Емоције и односи међу ликовима	• драмске и импровизационе игре; • рад у паровима и групама; • вођена импровизација.
4. Припрема и реализација представе	• учествује у припреми драмске представе; • усваја и изводи улогу; • примењује сценски говор, покрет и глуму; • показује одговорност и посвећеност заједничком раду.	• Избор текста и подела улога • Рад на улогама и сценама • Пробе и увежбавање • Сценографија и костим	• групни и индивидуални рад; • пробе и сценске вежбе; • практична примена наученог.
5. Јавни наступ и анализа	• наступа пред публиком са већом сигурношћу; • примењује правила сценског понашања; • анализира сопствени и групни наступ; • развија критичко мишљење и самопоуздање.	• Јавни наступ и сценска култура • Однос према публици • Анализа изведене представе • Разговор и самовредновање	• јавни наступи; • разговор и анализа; • повратна информација наставника и ученика

Праћење и вредновање	• континуирано праћење активности и ангажовања ученика током драмских вежби, проба и наступа; • посматрање учешћа ученика у групном раду и тимској сарадњи; • праћење развоја говорних, глумачких и сценских вештина; • усмене повратне информације током и након активности; • анализу јавног наступа и изведене представе; • самовредновање ученика кроз разговор и кратке осврте на сопствени рад; • подстицајно вредновање усмерено на лични напредак ученика. Вредновање је формативно, без оцењивања, и усмерено на развој креативности, самопоуздања, одговорности и сарадње ученика.		
Начин прилагођавања	• уважавање узрасних, развојних и индивидуалних способности ученика; • прилагођавање сложености драмских задатака и улога; • флексибилан избор драмских текстова и сценских активности; • омогућавање ученицима да учествују у складу са својим интересовањима и могућностима; • постепено укључивање ученика у јавне наступе; • додатну подршку ученицима у развоју сценског говора и покрета; • стварање подстицајне и безбедне атмосфере за креативно изражавање; • подстицање самопоуздања и позитивне слике о себи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик -новинарска секција			Разред: 5-8
Циљ новинарске секције Развијање језичке и медијске писмености ученика, способности критичког мишљења и креативног изражавања; оспособљавање ученика за усмено и писмено јавно изражавање кроз новинарске форме; подстицање тимског рада, одговорности и активног учешћа у животу школе и заједнице.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Књижевност	☐ разуме и тумачи књижевне и публицистичке текстове; ☐ уочава разлику између књижевног и новинарског стила; ☐ препозна основне елементе приповедања и њихову примену у новинарству; ☐ самостално обликује текст са јасном темом и поруком.	☐ Читање и анализа књижевних и публицистичких текстова ☐ Књижевни и новинарски стил ☐ Елементи приче (тема, лик, радња, порука) у новинарским текстовима ☐ Репортажа као спој књижевности и новинарства ☐ Приказ књиге, догађаја и личности	☐ Аналитичко читање и разговор ☐ Упоредна анализа текстова ☐ Писање репортажа, приказа и прича ☐ Тимски и индивидуални рад ☐ Објављивање радова у школском листу или на сајту школе

Језик (граматика, ортоепија, правопис)	☐ користи јасан, прецизан и функционалан језик у новинарским текстовима; ☐ примењује граматичка правила у писању различитих новинарских форми; ☐ прилагођава језик сврси текста и циљној публици; ☐ уређује и коригује новинарски текст.	☐ Особине новинарског језика (јасноћа, сажетост, тачност) ☐ Вести, извештаји, интервјуи – језичке карактеристике ☐ Наслов, поднаслов, лид ☐ Уређивање текста и лекторисање ☐ Честе језичке грешке у медијима	☐ Писање и анализа новинарских текстова ☐ Језичке радионице ☐ Уређивање ученичких радова ☐ Рад у улогама (новинар, уредник, лектор) ☐ Вежбе формулисања наслова и вести
Језичка култура	☐ примењује правописна правила у јавном писаном и усменом изражавању; ☐ развија културу говора и слушања; ☐ поштује правила комуникације и новинарске етике; ☐ критички процењује медијске садржаје.	☐ Правопис у новинарству ☐ Култура усменог изражавања (интервју, јавни наступ) ☐ Новинарска етика и одговорност ☐ Медијска писменост и критичко читање медија ☐ Комуникација у дигиталним медијима	☐ Симулирање интервјуа и конференција ☐ Усмена излагања и презентације ☐ Анализа медијских садржаја ☐ Дебате и дискусије ☐ Објављивање и јавна презентација ученичких радова
Праћење и вредновање	Начини праћења: - праћење редовности похађања секције и активног учешћа у раду; - праћење ангажовања ученика у тимском и индивидуалном раду; - праћење напредовања у писању, говору и уређивању текстова;		

	• праћење способности прикупљања информација и критичког размишљања; • праћење поштовања правила комуникације и новинарске етике; • вођење евиденције о ученичким радовима (портфолио). Начини вредновања: • описно вредновање ученичког напретка; • анализа и јавна презентација ученичких радова; • повратне информације наставника и вршњака; • самовредновање ученика (разговор о сопственом раду); • вредновање доприноса заједничким пројектима (школски лист, сајт, блог).
Начин прилагођавања	Начини прилагођавања: • прилагођавање сложености задатака узрасту ученика; • подела улога у тиму (новинар, фотограф, уредник, илустратор, лектор); • млађи ученици раде краће и једноставније форме, старији сложеније текстове; • индивидуални и тимски рад у складу са способностима ученика; • коришћење различитих медија (штампани, дигитални, аудио-видео); • флексибилан темпо рада и избор тема према интересовањима ученика; • подршка ученицима са мање развијеним језичким вештинама; • подстицање напреднијих ученика на менторску улогу; • сарадња са другим секцијама и наставним предметима.

--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Саобраћајна секција			Разред: 6.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ наставе и учења је да ученик усваји знање о начинима регулисања друмског саобраћаја, упозна са основним правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају и упозна са основном хоризонталном, вертикалном и светлосном сигнализацијом у саобраћају			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Увод у саобраћај	-наводи професије у подручју рада саобраћај- показује поштовање према другим учесницима у саобраћају - анализира и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла	Правила и прописи кретања пешака, бициклисте и возила Саобраћајни знаци-врсте и примена Правила права првенства пролаза пешака, бициклисте и возила	Дати општи преглед функционисања саобраћаја (појам): врсте, структура, функција. Тежиште је на друмском саобраћају и у том контексту бицикл у саобраћају.

Правила и прописи саобраћаја	- разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила - одговорно се понаша као путник у возилу - повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика - показује поштовање према другим учесницима у саобраћају - анализира ризично понашање пешака и возача бицикла	Правила кретања пешака на улицама и путевима Укључивање у саобраћај Првенство пролаза возила и саобраћај на раскрсници Саобраћајни знаци значајни за кретање пешака, бициклиста и возила Бициклиста у саобраћају Заштитна опрема за безбедно управљање бициклом Зауставни пут моторних возила Неправилности у коришћењу бицикла Употреба информационих технологија у савременом саобраћају Професије у подручју рада саобраћаја Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања Израда модела саобраћајних знакова или средстава Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају	Ученици се на интересантан и очигледан начин упознају са: правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају; начинима регулисања саобраћаја и безбедног кретања од школе до куће. Мултимедијална средства ЦД „Шта знаш о саобраћају“; користити саобраћајне макете које израђују ученици на редовним часовима или часовима слоб. активности
-------------------------------------	--	---	--

Примена правила и прописа у саобраћају	-разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила -показује поштовање према другим учесницима у саобраћају -нализира и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла	Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. Саобраћајни полигон. Објашњење елемената полигона за спретности Обележавање и израда полигона спретности Вожња бицикла на полигону спретности Учешће бицикла у саобраћају (правила кретања, предности и друго) Тестирање ученика и формирање екипе за такмичење Припрема бицикла за такмичење Вожња бицикла на полигону спретности	За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање користити се полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу израдити и ученици на редовним часовима или у оквиру слободних активности.

Праћење и вредновање	Разговор са ученицима. Усмена провера саобраћајних знакова, хоризонталне и светлосне сигнализације. Саобраћајни тест. Практично увежбавање вожње бицикла на полигону спретности.
Начин прилагођавања	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХОР-секција	Разред: 5.6. 7. и 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Општи циљ наставе секције Хор је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. Остали циљеви и задаци су: да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и учествовањем у школским ансамблима; да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; да подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике); да развија критичко мишљење. да ученици развијају музичке способности и културу певања кроз заједничко хорско извођење	Годишњи фонд часова: 36 за 8. разред 34

да негују слух, ритам, гласовне могућности и музичко памћење, као и да стекну навике тимског рада, одговорности и уметничког изражавања. Ученици се оспособљавају за правилно коришћење гласа, интерпретацију разноврсних хорских композиција и активно учешће у културном животу школе и заједнице.			
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Певање песама	Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Пожељно је повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...). - певају песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске)- пева самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); - користи различита средства изражајног певања у зависности од врсте, намене и карактера	Певање песама по слуху самостално и у групи Певање песама из нотног текста солмизацијом Певање песама у комбинацији са покретом Извођење дечијих, народних и уметничких игара Хор треба да пева а capella или уз инструменталну пратњу наставника (или неког ученика) на хармонском инструменту. Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.	Настава хора остварује се кроз редовне пробе које обухватају вокалне и ритмичке вежбе, развијање музичког слуха и правилне технике певања. Рад се заснива на групном и индивидуалном увежбавању, уз постепено усвајање хорског репертоара прилагођеног узрасту и гласовним могућностима ученика. Током рада користе се различите методе и облици рада: демонстрација, понављање, слушање музичких примера, певање по слуху и по нотном запису. Посебна пажња посвећује се правилном дисању, дикцији, интонацији и изражајности. Настава се реализује кроз заједничко музицирање, сарадњу и развијање осећаја припадности колективу, као и кроз јавне наступе, школске приредбе, концерте и манифестације. Рад хора подстиче креативност, самопоуздање и одговорност ученика, као и развијање позитивног односа према музици и

	композиције; -искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);		културном наслеђу. Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање.
Праћење и вредновање	Праћење и вредновање ученика у настави хора врши се континуирано и има формативни карактер. Праћење и вредновање ученика у изборној настави хора заснива се на континуираном праћењу ангажовања, залагања и напредовања ученика, у складу са њиховим интересовањима, способностима и могућностима. Посебан акценат ставља се на активност на пробама, сарадњу у групи и однос према колективном музицирању. Вреднују се: – редовност и активност на пробама – правилно коришћење гласа, интонација и ритмичка тачност – познавање и извођење хорског репертоара – сарадња, дисциплина и однос према колективном раду – учешће у јавним наступима и школским манифестацијама Напредак ученика прати се кроз посматрање, усмену повратну информацију и анализу хорског извођења, уз подстицање самовредновања и развијање одговорности према заједничком раду. Вредновање има подстицајну улогу и усмерено је на		

	мотивисање ученика и развој позитивног односа према музици и хорском певању. Вреднује се редовно учешће у раду хора, усвајање основних елемената хорског певања (интонација, ритам, дикција), као и спремност ученика за јавне наступе и школске активности. Вредновање има подстицајни и мотивациони карактер и реализује се кроз посматрање, разговор и повратну информацију, без наглашавања такмичарског или оцењивачког приступа.
Начин прилагођавања	Настава изборног хора прилагођава се индивидуалним способностима, интересовањима и гласовним могућностима ученика. Садржаји и активности усклађују се са узрастом, нивоом музичког предзнања и развојним карактеристикама ученика, уз уважавање различитог темпа напредовања. Прилагођавање се остварује кроз избор примереног хорског репертоара, диференциране вокалне и ритмичке вежбе, флексибилну поделу гласова, као и кроз подстицање активног учешћа свих ученика у складу са њиховим могућностима. Посебна пажња посвећује се ученицима који показују израженији интерес или потребу за додатном подршком, кроз индивидуално усмеравање и мотивацију. Рад хора организује се у подстицајној и сарадничкој атмосфери, са циљем развијања позитивног односа према музици, заједничком раду и уметничком изражавању. -коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; -размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

